

Zbieranie známkových území (ZZ)

Peter Valdner, december 2013

ÚVOD

Zbieranie známok po jedinom kuse zo všetkých území sveta (tiež známkových krajín alebo známkových zemí, zostávame pri zaužívanej skratke ZZ), je moderný spôsob zbierania známok, formálne zaradovaný do teritoriálnej filatelie, ale odlišným prístupom sa od klasickej teritoriálnej filatelie podstatne líšiaci. V dôsledku odlišností, ktoré umožňujú podstatnú úsporu nákladov, vzniká čoraz väčšia skupina zberateľov, ktorí popri tematickej alebo teritoriálnej zbierke zakladajú i zbierky ZZ.

Zberateľov ZZ nájdeme prakticky v každom štáte, málokde však na takej úrovni, ako u nás (niekdajšom Československu). To má svoje historické príčiny. Prvou je mimoriadne veľký počet lokálnych známok (revolučné 1918-19, doplatné a novínové provizória, okupácia 1938-45, revolučné 1944-45), druhou dostatok odbornej literatúry, tretou organizovanosť zberateľov.

Z HISTÓRIE

Názov známkové zeme (ZZ) zaviedol Filatelistický atlas známkových zemí (FAZZ) Bohuslava Hlinku a Ludvíka Muchu v roku 1971. Dovtedy sme dnešní šesťdesiatnici a starší zberatelia, z ktorých už žiaľ mnohí medzi nami nie sú, používali termín „jedna známka zovšadiaľ“, ako sa dodnes používa v zahraničí (z anglického ASFE = A Stamp From Everywhere). Touto publikáciou, ktorá do tajov zbierania ZZ uviedla generáciu dnešných päťdesiatnikov a mladších zberateľov, sa skončila éra, kedy sme si každý vytvárali vlastné chýbenky a zbierali sme podľa osvedčenej zásady „názov na známke = ZZ“. Nehynúca zásluha tohto malého veľdiela bola nielen v inšpirovaní širokej filatelickej verejnosti, ktoré vygenerovalo nových zberateľov ZZ, ale upozornilo i na niektoré ZZ (príkladom môžu byť Chozm a Buchara), svetovými katalógmi neprávom zabudnuté, takže užitočné informácie, navyše doplnené prehľadnými encyklopedickými údajmi, si tu našiel i pokročilý zberateľ ZZ.

FAZZ podľa určitých kritérií nalinkoval zbieranie 780 ZZ, pričom abstrahoval najmä od lokálnych vydaní. Väčšina zberateľov tento nemý diktát doby obišla zbieraním politického a geografického vývoja jednotlivých ZZ, zväčša i zbieraním rôznych druhov známok jednotlivých ZZ (poštová, telegrafická, telefónna, služobná, franšízová a pod.) a akoby natruc najmä zbieraním lokálnych známok, ignorujúc oficiálny pohľad, predstavovaný v tom čase časopisom Filatelie, odporúčajúci NEZZ (teda neznámkové známkové zeme, aký to paradox), nezberať.

Koncom roka 1989 vznikla pri Komisii teritoriálnej filatelie ZČSF osobitná sekcia s názvom GEOGRAFILATELIA (v súčasnosti aktívna ako GEOFILA), ktorá si dala za úlohu spájať zberateľov, ktorí sa rozhodli budovať svoje zbierky zo známkových zemí celého sveta. Veľkým pomocníkom a propagátorom zbierania ZZ je členský časopis „Geografilatelie - Zpravodaj Asociace sberatelů známkových zemí celého světa“ a „Filatelistické atlasy“, ktoré od roku 1990 vydáva.

Po osamostatnení sa Slovenska vznikla pri KTF ZSF samostatná odborná skupina s názvom Slovenská spoločnosť zberateľov známkových krajín celého sveta (SSZZK). Zakladajúce valné zhromaždenie sa konalo za účasti 34 zberateľov 9. júna 1995 v Bratislave počas konania medzinárodnej filatelickej výstavy DUNAJFILA'95.

Na dobovej fotografii vidíme časť zakladateľov - tretí sprava tajomník Oto Hradský, štvrtý predseda Miroslav Ňaršík, siedmy autor tohto článku, predseda odbornej komisie. Ako hosť zastu-

poval českých geografilatelistov Jíří Marek, na fotografii prvý sprava, dnešný predseda Geofily a autor Filatelistických atlasov. Skupina fungovala najmä na báze spolupráce 2 ľudí. Pán Hradský robil administratívnu robotu – zvoľával stretnutia, vyrobil dokonca členské preukazy, ja som písal odborné články a aktualizoval zoznam ZZ. Po predčasnom odchode pána Hradského, česť jeho pamiatke, skupina formálnu činnosť utlmila, články som však písal naďalej pre Geografilateliiu a publikovala ich aj Infofila (www.infofila.cz/valdner-ing-peter-autor-118).

V roku 2009 ma oslovil ďalší popredný filatelistický funkcionár, vystavovateľ a majiteľ filatelickej webovej stránky Vojtech Jankovič so žiadosťou o súhlas so zverejňovaním mojich článkov a návrhom oživiť spolok.

Spolok som teda formálne oživil, a pod menom ASFE Slovakia sme vstúpili do virtuálneho sveta hosťovaním na stránke www.postoveznamky.sk/ASFE_Slovakia-Slovenska-spolocnost-zberatelov-znamkovych-uzemi.php. Záujemca tu nájde aktualizovaný zoznam ZZ, mnohé z článkov o ZZ, publikovaných od roku 1990 v Geografilatelii a Nitrafile, či niektoré užitočné kontakty. Dnes máme členov na viacerých kontinentoch. Praktickú činnosť vyvíjame aj ako súčasť Geofily, najmä poskytovaním článkov do Geografilatelie, informácií a fotografií známok do Filatelistických atlasov, známok do aukcií a pravidelným organizovaním celoštátnych stretnutí pri príležitosti Bratislavských zberateľských dní.

Od roku 2014, vďaka nadšencom z MERKUR REVUE, sa budem prihovárať aj čitateľom tohto časopisu. Šéfredaktorovi Jaromírovi Petříkovi som dal súhlas s publikovaním mojich článkov.

ČLÁNKY S TEMATIKOU ZZ

Články sa dajú rozdeliť do 3 základných okruhov a sú naďalej priebežne na webe dopĺňané, príležitostne aj aktualizované. Donedávna platilo pravidlo, že článok sa na web dostával až po uverejnení v Geografilatelii, ale znížením jej periodicity sa čakacie lehoty na zaradenie stali neúnosnými.

Základným okruhom sú články, reagujúce na aktuálne otázky zbierania ZZ, neraz teoretické, ale najmä praktické. Neustále je v nich zdôrazňovaná základná zásada = zbierajte čo chcete, ako chcete a utvorte si na základe informácií svoj vlastný zoznam zbieraných známok a chýbenku. Tiež dajte o sebe vedieť. Patria sem články **Zbierate ZZ?**, **Spacefillers** a **Zberateľ ZZ na dôchodku**. Pre účely MERKUR REVUE som z nich spravil